

Oglas, pripoznana itd. ...

Novci za predbrojbu, oglase itd. ...

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Iko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izdana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 347249.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve poljvari.“ Narodna poslovice.

Izlazi svakog četvrtka ...

Netiskani dopisi se ne vraćaju ...

Pejodini broj stoji to h, zaoštali zo h, kolj u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u ...

Odgovorni urednik i izdavatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 8).

Hrvatski jezik na c. k. uredih u Buzetu.

Iz Buzeta piše nam redoviti dopisnik kako sledi:

U broju 29. cijenj. lista „N. S.“ javio je netko. kinko se nepravdno i nezakonito postupa na c. k. kot. sudu u Buzetu u jezičnom pogledu. Kad bi pisac onih rieči imao više posla sa sudom u Buzetu, opazio bi bio ne samo u onom dopisu istaknute male pogreške, ili bolje nepodobnosti, već i mnogo drugih, i to krupnijih. Najveća nepravdnost, kao što žalibože posvuda u Istri, je ta, što se namjestu većinom činovnike i kod suda u Buzetu, kojina nije poznat hrvatski ni slovenski jezik. Treba uzeti u obzir, da skoro sve stranke, za stalno najmanje 90%, što dolaze na sud, ne znadu nego hrvatski, a, ako tko god klepeć stogod talijanski, to je za veliku silu i tako pogrešno, da li se koži jezi, kad čuješ tako mrevari „Danteov“ jezik. Kako eg. sudci i ostali činovnici inogu valjano vrišiti svoju službu, ako ne poznaju dovoljno jezika stranke — to prepuštamo njihovom zdravom razumu. Spomenuti moramo, da imademo kod vdašnjeg c. k. suda činovnika komeplnih i kancelarijskih, koji nepoznadu, ili pak što je još žalostnije, neće da poznadu ni rieči hrvatske. Eao vam n. pr. činovnika, koji nakon preko 40-godišnjeg službovanja nije bio kadar ili nije htio, da nauči skoro jedne rieči onoga jezika, koje mu najviše služi, pak niti na hrvatski pozdrav ne može da valjano odzdravi! Žalostno ali istinito! A kad ga tek nagovoriš! Gleda u tebe kao ... u nova vrata! A, takvih imade i među usposobljenim sudci.

Kako je onda moguće, da takovi činovnici, koji ne poznaju jezika, strankam zadovolje i da im čak kroje pravicu?!

Kako će oni razumjeti stranke, kako diktirati zapisnik kad ne znadu, što jim stranke govore u svojem jeziku? A ipak bi morao po najjednostavnijem načelu pravednosti i nepristranosti biti i zapisnik pisan u onom jeziku, kojim stranke govore, jer prevod većno da će vjerno odgovarati onomu, što su stranke ispoševale. Neka se ne kaže, da se može i putem tumača saznanj minjenje stranke, jer osim što nije to baš najpouzdanije pomagalo, mora da trpi i poenos činovnika, kada se n. pr. jedan sudac služi svojim pisarom kao tumačem. Pred malo dana kazivano nam je netko, da je došao na sud, te zahtjevao, da mu se sudbeno ovrjeveri podpise u hrvatskom jeziku, na što mu je dotični činovnik odgovorio, da on toga učiniti ne može, jer mu jezik nije poznat, te mu rekao, neka stranka sama to učini, a on da će to podpisati. Da se stranka ne posluži talijanskim jezikom, morala se je sama mučiti i prevadati iz talijanskog koncepta, kojeg mu je dao dotični činovnik, na hrvatski i tek onda njoj je to podpisao.

Do pred malo vremena imali smo na ovom sudu izvrstnu silu u pisanju, t. j. službovnik, kojemu su tri jezika sasna

dobro poznata. Ali njegova molba, da mu se prodolji rok odpusta, ostala je neuslišana. Nije mu poslo za rukom, da mu prodolji rok prakse, već je morao kući.

Nasuprot tomu drži se pako na c. k. sudu osobe, koje niti talijanskom jeziku nisu posve viešte, dočim se odstranjuje ljude, koji bi danas sutra postali vratni činovnici, kojim nebi bilo prigovora, jer bi znali i mogli zadovoljiti svim strankam bez razlike narodnosti. Bila to krivnja Petra i Pavla, što je dotični inarao to mjesto zapustiti, taj postupak nije pravedan niti odgovara dobro shvaćenom interesu jednog javnog ureda kao što je c. k. sud.

Pronosi se glas, da će nas doskora zapusliti g. sudac Bizjak (ili po njegovu Bisjak), pak smo znatizaljni, kakvoim će mu nasljednika ekselencija Kündiger prepručili kod ministarstva.

Istodobno čujemo, da će i na porenom uredu doskora biti izprašeno mjesto porenog oficijala, jer se ovdješnji g. Percolt nada promještenju.

Taj gospodin za silu mjesto mladi hrvatski, ali to nam nije došta. Nama treba i tamo ljudi, koji znadu dobro hrvatski, jer nije dosta, da znade samo kazali, plati toliko kruna, beži da i t. d., nego, da hrvatski jezik pozna tako, kao što se to dolikuje jednom c. k. činovniku, koji službuje u Istri. Za danas došta, a ne bude li ova naša pritužba, ništa koristila, t. j. ako nam pošalju ljude, s kojima se nećemo moći razumjeti u našem jeziku, zagadili ćemo u druge gusle.

Saziv istarskog sabora.

Službeni list bečke vlade „Wiener Zeitung“ od dne 10. o. mj. priobćuje previšnje pismo, kojim se sazivlje istarski sabor za ponedjeljak dne 19. o. mj. u Pulu.

Novine su pisale prošlih mjeseca, da će se sastati naš sabor još tečajem septembra na kratko zasjedanje, nu do toga nije došlo valjda radi komešanja u Madjarskoj ili zbog neizvjesnih političkih odnosa u Beču. Dočim je bila većina ostalih: zemaljskih sabora sazvana za prošli mjesec, nije se u Beču pronašlo potrebitim, da se sazove i naš sabor, ili ne bijahu za sazov odlučujući u Trstu i u Poreču. I tako će se dogoditi i ove godine, kao što se kod nas skoro redovito događaja, da će zemaljsko zastupstvo skoro na koncu godine odobriti zemaljski proračun za tekuću godinu.

Sadašnje zasjedanje istarskoga sabora neće biti novo zasjedanje, već nastavak staroga.

Istarski je naime sabor bio sazvan posljednji put dne 27. decembra 1902, te je kratko zasjedao, jer bijaše odročeno nakon trećo sjednice dne 30. decembra.

Glavni razlog tadašnjemu sazivu bijaše taj, što je vinda htjela, da se razpravlj i prilivati bez privremeni proračun za tekuću godinu na temelju proračuna o godinu 1902.

Osim privremenog proračuna nije se u tih trih sjednicah ništa važnijeg razpravilo, izuzmemo li poznati platonički predlog zastupnika Vaniera, da se pokrajina Istra administrativno spoji sa gradom Trstom.

Ako smo dobro obavijestili, nije ni zemaljski odbor niti cesarska vlada pri-

pravila niti jedne važnije osnove za predstojeće zasjedanje. Zemaljski će odbor staviti ponovno na razpravu koju od nepotvrđenih zakonskih osnova, zapitali naknadno odobrenje za proširenje zemaljske realne gimnazije u Pazinu; predložiti će račune i obračuna raznih zaklada, zemaljski proračun za 1903. — pa mirna Bosna.

Oro zasjedanje, ili bolje rekuć, nastavak zasjedanja moglo bi trajati do konca mjeseca ili koji dan više, nenastupiti stogod izvanredna.

Hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru nemogu dakle, na temelju rečenoga, očekivati od inicijative cesarske vlade ili zemaljskoga odbora ništa korisna, potrebita ili dobra za naš narod. Radi toga morali će oni sami, da potaknu razna pitanja i da stave razne predloge, tičeće se osobito ljetošnje nerodice, ovogodišnje nestasice vode u više stranah pokrajine te osobito važan predlog gospodarske naravi, t. j. pitati vladu bezkamatni zajmovoje za preustrojenje flokserom uništenih vinograda na istarskom kopnu i na kvarnerskih otocih.

Kad bi naš zemaljski sabor rješio povoljno za većinu pučanstva pokrajine bar nekoja od ovih gospodarstvenih pitanja, bilo bi nešto i to svakako više, nego li da imali praznu slamu o raznih zakonskih osnovah, koje obično nisu potvrđene. Takvih nepotvrđenih osnova imade u arhivu zemaljskoga odbora u Poreču znatan broj, te mislimo, da bi već bilo doba prestati s takvim nezakonitim i skupocinim pokusi.

Od predstojećeg zasjedanja našega sabora neimamo se dakle Bog zna čemu nadati, ali to nije krivnja ni našega naroda, ni njegovih zastupnika, koji su uvijek pripravni, da složno rade sa većinom bar u gospodarskih pitanjih.

Od naših zastupnika očekujemo, da neće zaboraviti uz gospodarska pitanja, ni narodno-političkih te prosvjetnih tražbina našega naroda, bez kojih mu neima ni života ni obstanka. Stalno, da će oni i za predstojeće zasjedanje znati i htjeti svakom prigodom uložiti svoje ponajbolje sili na korist svojih izbornika i svega našega naroda u Istri, kličemo im srdačno dobro nam došli!

Politički pregled.

U Puli, dne 14. oktobra 1903.

Austro-Ugarska.

Bečke novine pišu, da će se sastati na novo carevinsko vieće polovicom mjeseca novembra. Medjutim će ministar-predsjednik mešetariti medju pojediniim strankami, nebi li je predobio za svoj program sada, što će mu teško poći za rukom, jer nije zadovoljna sa njegovim programom ni jedna stranka izuzam njemačkih stranaka. Ove mogu biti zadovoljne, jer Koerberova vlada je u prvom redu njemačka vlada, koja nastoji u svakoj prigodi napeljati vodu na njemački mlilu.

Zastupnici češkoga naroda vratili će se u carevinsko vieće nezadovoljniji i ogorčeniji negoli ikad do sada.

Mladački zastupnici nailaze i u svojoj domovini na nezadovoljstvo zbog njihove neodlučnosti i nerada. Proti njima se dižu radikalni i kmetiska stranka, obiedjujuć ih radi mljačnosti i popustljivosti napram vladi.

Ni Poljaci, koji su da sada služili svakoj vladi za podnožje, ne kanë više slipeo se pokoravati protuslavenskoj politici Koerberove vlade.

Zastupnici ostalih slavenskih plemena imaju pako najmanje razloga ugrjati se za sadašnje ministarstvo, koje nema snisla za njihove želje i težnje.

Uz njemačke stranke mogu biti zadovoljni sa sadašnjom vladom jedini Talijani, jer im ide ta vlada u svakom pogledu u susret. U Tirolu nastoji skloniti Nijemce na popust u pogledu zahtjeva talijanskih zastupnika trentinaca, koji traže autonomiju za južni Tirol i drugih povlastica. U naših južnih pokrajinah dobili su Talijani od vlade bijeli list, te mogu raditi i rade sa većinom pučanstva tih pokrajinah što i kako im je drago. Napose ovdje u Primorju izručeni smo ni Hrvati i Slovenci Talijanom na milost i nemilost.

U zemaljskom saboru Kranjske vodi narodno-katolička stranka proti narodno-naprednoj stranci obstrukciju. Ona ide naime za tim, da prisili vladu na raspust sabora, pak da dodje kod novih izbora do većine u saboru. Kako piše glavno glasilo napredne stranke; vlada ne kanë razpusliti sabora pod nijednu cianu.

Za dne 19. t. mj. sazvan je takođerj sabor Dalmacije. Bivši podpredsjednik dalmatinskoga sabora zastupnik Kulisić položio je čast podpredsjednika te je kralj imenovao na njegovo mjesto zastupnika Vladimira Simića.

Na skupštini čiste stranke prava, obdržavanj u nedjelju dne 11. o. mj. u Zagrebu, bijaše zaključeno, da se stranka spoji sa postojećom hrvatskom strankom prava. Za provedenje toga zaključka bijaše izabran poseban odbor, sastojeci od prvaka bivše čiste stranke prava. Sada je dakle u Banovini jedna jedinstvena opozicionalna stranka pod imenom „Hrvatska stranka prava“. Mi se iskreno radujemo toj slogi, neostane li ista samo na papiru. Prvaci sjedinjene oporbe morali bi napustiti dosadašnje svoje postupanje te dati se odlučno na organizaciju stranke, uz koju će pristati bez dvojbe svi neodvisni življi Hrvati i Slavonjci. Svakako treba, da se kolovodje stranke dadu na ozbiljan rad i da napuste bezplodne razprave i prepire. Njima valja stupiti medju narod, koji treba nauke i pobude, jer bijaše do sada na žalost u najviše krajeva ostavljen na milost i nemilost vladajućih krugova.

Gra Gora.

Crnogorski poslovodja u Carigradu, podigao je po nalogu svoje vlade kod turske vlade prigovore proti turskim četam, koje su iz Taslidje stigle u sela na crnogoskoj granici, pa ondje potražuju orudje i ubiru porez na govoda, što je dovelo do krvavih sukoba s kršćanskim pučanstvom.

Srbija.

Narodna skupština izabrala je odbor, koji ima sastaviti odgovor ili adresu na priestolni govor. Medjutim se je skupština bavila sa verifikacijom dvojnihih zastupničkih mandata. Neke od tih izbora bijahu uništeni, dočim će se radi drugih povesti iztraga.

Bugarska.

Ruski poklisar Zinovjev razgovarao je u posljednjjoj svojoj audenciji sa Sultanom o zajedničkoj noti Austro-Ugarske i Rusije u pogledu macedonskog pitanja, te je Sultan upozorio na bezuvjetnu potrebu, da se turske čete uklanjaju izgredom, koji se s turske strane poruču.

Kako javljaju iz Carigrada, pritužila se je grčka vlada proti tomu, što je turska vlada, pustivši se u pregovore sa bugarskom vladom glede položaja macedonskih vilajeta, priznala Bugarskoj pravo razpolaganja s grčkim pučanstvom, koje pravo

da njoj ne pripada. S grčke strane se prigovara također, što je po jedan srbski i karavlaški član pozvan u povjerenstvo, koje je pridijeljeno glavnomu nadzorniku Ljimi-pasi, te što je samo jedan grčki član pozvan u to povjerenstvo.

Rusija.

Zadnjih dana bacili su bečki listovi u svijet iznenadnu vijest, da ruski car Nikola neće u Rim u posjete talijanskomu kralju, koji je već bilo ustanovljeno. Uzrok tog promjena imalo bi se tražiti u tomu, što je samo talijanska vlada izjavila hojatan, da njoj nebi bilo moguće zaprijetiti socijalističke demonstracije protiv caru, pa bi njoj bilo vrlo neugodno, kad bi se dogodilo i najmanji izgrad za carevog boravka u glavnom gradu kraljevine. Vlada će naime u parlamentu oslanja na radikalne življe, koji crpe svoju moć medju socijalisti te nezna, kako bi protiv ovim sa strogošću postupala.

Franina i Jurina.

Fr. Direccion s Trsta, da će poslat na poštu na Pazin neki najveći trombun od muziki.

Jur. Za ku nesreću?

Fr. Za oni impjegati, ki neznaju govoriti, ale ki su gluhi.

Jur. A ča će s njima ako su nemi?

Fr. To je malo teži posal!

Fr. Govore, da ni na svem svitu tako velike telice, kako je naša.

Jur. Velika ja, ma pak na oba oka čorava; ta slipa sirola nezna na žalost nikamo poč sama. Jako mi je milo brižnoga blaga.

Fr. Morda bi joj pomogla naša šegava buljina, koja bi morala lipo viditi i po danu i po noći?

Jur. Bogme nebi, za je prestara. Pak ako je već u mladosti malo vidila, kako more sada u starosti? Da slip slipoga pelje, bi oba pali u janu. Najbolji feral čoravoj telici je ona skrhabsta koza bez rogi, s kojom su se bili prid nekoliko lit na jednom zidu do prave barufe posvadili.

Fr. Kako je to lipo izpeljano! Onda je koza telici izkopala oči, da ju čini slipit; a da se sada čorava telica ne izgubi, ju iz milosrdja botra koza vuče na finom konopčiću za sobom, da si nebi razbila tuđne kosti.

Jur. Bravo stara koza! koja je šegavija od same buljpine, za čna zapovidat telici; a telica, brižno blago, neka živi dalje, kada već je na svitu, ma Bog očuvaj, da bi još kada takova trubila došla na svit.

Fr. Bum, bum, bum!

Jur. Koga vranica danas nabijaš bačve, kako nikad do sada?

Fr. Ufam se, da su ovo zadnje, ke nabijam ovde!

Jur. Da kamo ćeš?

Fr. Sam pisal presidentom u Trst i Rovinju, da bi i mene zeli, da tumacim sućem u Rovinju, ča naši ljudi govore na batimentu.

Jur. Ti si Franino pamet zgubil! Kade ti more bit sućem bačvar za tumača u poslib, ki nisu bačvarski?

Fr. Poboštrica i kako! da bis ti znal, kako mastne žurnade dobiva za to on bačvar u Rovinju!

Jur. Ako je tomu tako i tebe treffi ta srica, a mene nesreća, da pridem pred onakovu pravicu, tada se ja preporučam tebi!

Fr. Ne boj se, Jurek! Ter ako dam razumit rog za sviću, ki će mene bačvara krivit za to!

Jur. Ala, brate, tužni naši ljudi se takovom pravicom!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Posljednja naša zapljena. Posljednji broj našega lista bio je od c. k. redarstvenog povjereničtva u Puli zaplijenjen radi viesti, koju priobčismo na četvrtj stranici pod naslovom: „Tko poudipire irredentaše“ i u kojoj bijaše govor o izpražjenom mjestu župnika u Cresu.

Tu viest smo uzeli iz ljubljanskog „Slovenca“, što je tamo naročito rečeno. Nebi nas bila ni malo začuđila ova zapljena iste viesti, koja je u Ljubljani slobudno prošla izpod stroga cenzorova oka, jer su možda tamo drugi tiskovni zakoni, ili su bar drugi politički odnošaji nego li su kod nas u Primorju, ali nas je morala začuditi, zapanjiti i iznenaditi kad istu viest prisposobismo sa onom, što ju je doniela i tršćanska „Edinost“ i što je od riječi do riječi pretiskana iz ljubljanskoga „Slovenca“, te je dakle posve jednaka sa našom.

„Edinost“ je dapače na koncu istu viest ljubljanskoga lista oštro komentirala, česa se mi nismo usudili učiniti — pak je ipak sretno ugledala svietlo božje bez ikakve zaprieke.

U zaplijenoj viesti govori se o c. k. namjestniku grofu Goëssu, radi česa bijaše valjda i zaplijenjen, ali ako je ona mogla proći u Trstu izpod plave olovke tamošnjeg državnog odvjetnika, koji znađe bar toliko štititi čast i ugled g. grofa Goëssa, koliko i si. redarstveno povjereničtvo u Puli, ne možemo si protumačiti, kako ju je moglo ovdje zaplijeniti rečeno povjereničtvo — ako imademo isti tiskovni zakon kao i u Trstu.

Novi ploveci „doek“, što se gradi ovdje na „maslinskom otoku“, bio je spusten u more jučer u prisutnosti za povjednika ratne mornarice gosp. baruna Spauna. U novi „doek“ imao bi doći na popravak prvi netom u more porinuti brod ratne mornarice „Nadvojvoda Karlo“.

Tata Czossa, o kojem smo javili u zadnjem broju, da je bio uhvaćen u Puli, odvedoše odavle na Volosko. Sve dragocinosti nadjose kod njega. Njeg. Visost nadvojvoda nadario je puljskoga zlatara Fonda sa dragocienom gumbatom u priznanje, što je njegovim posredovanjem tat ulovljen.

Zakup potrošarinu u poreznom okrugu Vodnjana. Dne 27. o. mj. u 10 sati prije podne vršiti će se kod c. k. financijalnoga nadzorničtva u Puli ponudbena razprava glede zakupa potrošarine za vodnjansko porezno okružje. Uzključna cijena iznaša godišnjih 8800 kruna, i to 7400 K za vino, vinski i voćni most i 1440 K za meso.

Potrošarinu dati će se u zakup za g. 1904., eventualno i za g. 1905. i 1906. Za pitanje uvjete može se doznati kod rečenoga nadzorničtva i na poreznotu uredu u Vodnjaju.

Costovni odbor u Pril obdržavati će dne 18. o. mj. redovitu sjednicu, na kojoj će se otvoriti ponude onih, koji se prijavije kao poduzetnici za uređenje ceste u Sijanu. Bili će ujedno imenovani odbor, koji će nadzirati te radnje.

Iz uredničtva. Naše dopisnike molimo, da šalju od nedjelje napred svoje dopise i privatna pisma za našega glav-

noga suradnika Matka Mandića sve dok bude trajao zemaljski sabor, amo u Pulu.

Pazinski kotar:

Iz Tinjana pišu nam 4. o. m. „Naš velezaslužni rodoljub i bivši načelnik g. Šime Defar otvorio je nedavno u našem mjestu mješovitu trgovinu, te ga toplo preporučamo koli našim obćinarom toli našim trgovcem.“

Jedna od najvećih nevolja u našem narodnom životu jest ta, što neimamo domaćih narodnih trgovaca i što se mora naš siromašni seljak uticati k tuđincu, k talijanskomu ili kraljevskom trgovcu, koji neima zanj ni srca ni ljubavi.

Radi toga je naša sveća dužnost, da podupremo svimi silami takovo narodno poduzeće, jer dok nebudemo imali svojih samostalnih i poštenih trgovaca, biti ćemo dvjek odvisni od kraljevsko-talijanskih pijavica.

Mi smo stalni, da će naš Defar biti vazda pućanstvu na ruku i da se neće povesti za onim tuđjinskim trgovci, koji gledaju samo svoju korist i našu propast. G. Defar bavili će se također i sa trgovinom vina koji bjelog toli crnog, te ga preporučamo našim prijateljem u i izvan Istre, osobito našim svećenikom, koji će biti od njega dobro posluženi naravskim i dobrim vinom.

Učiteljem hrvatskoga jezika na talijanskoj prkos-gimnaziji u Pazinu imenovao je zemaljski odbor u Poreču gospodina Josipa Bačića.

Porečki kotar:

Izbori za upravno vijeće u Zdrnju. Prijatelj nam javlja naknadno uspjeh izbora za tamošnje upravno vijeće, koji izbor se je ovršio još 14. pr. mj. Pozivnice primismo po obićaju 8 dana prije izbora; pozvaše nas, da dodjemo glasovati dne 14. 9. u obćinsku kuću u Zdrnju, i to za tri zastupnika i za 2 zamjenika u svakom tielu. Pošto smo bili izpisali listinu i osvjedočili se, da se po broju izbornika mora birati po 4 zastupnika i po 2 zamjenika u svakom tielu, uložili smo utok na obćinsko glavarstvo i na kotarsko glavarstvo proti odredbi, da se bira samo tri zastupnika. Ali uzalud čekasmo odgovor na te uloke. Dva dana pred izborom posli smo na obćinsko glavarstvo u Oprlju, da zapitamo načelnika kako s'var stoji glede našega utoka i što se je odlučilo glede broja zastupnika. Tamo dobiše naši odgovor noi non s a v o m i e n a t e (mi neznamo ništa). Na dan izbora u 8 i pol sati, t. j. pol sata prije nego li je imao započeti izbor, proglasi obćinski sluga na obćinskoj kući, da će se birati 4 mjesto desadašnjih 3 zastupnika. Taj proglas neču živa duša osim našeg g. župnika, koji je imao otvoren prozor na svojem stanu. Takovo postupanje obćinske oblasti ili izborne komisije ne može biti valjano, jer nije zakonito.

Naša narodna stranka morala je na vrat na nos sastaviti nove glasovnice ili popraviti stare, dočim su protivnici naša na vrijeme bili o svemu obavješćeni. Započelo se napokon glasovati za III. tielo u 9 i pol sati; za tog glasanja popravljali smo mi naše glasovnice. Za talijansko-kraljevsko predložnike glasovalo je 47, a za naše 27 izbornika. U II. tielu glasovalo je po 19 za jednu i za drugu stranku te se je sreća odlučila za njih 3, a za nas 1 i to veleč. g. župnika Červara. U I. tielu glasovalo je protivnika 10, a naših 7 i tako je u sva tri tiela izabrano 11 protivnika i 1 naš.

U III. i u II. tielu učinila je komisija nezakonitostih, radi česa je naša stranka podnesla utok na c. k. namjestništvo putem obć. glavarstva. Ovih dana prosuo se glas, da će biti umšten izbor za II. tielo, nu stalna nemogućnost ništa doznati. Nećudite se, što je ovoko izpao taj izbor. Naš puk dade se još za nos voditi od

talijansko-kraljevske gospode delomice od straha, a diplomice zbog odvisnosti, jer nije sam svoj. Uzmite k tomu, da su sav izborni čin rukovodili naši ljudi narodni protivnici — pak ete dobiti pravu sliku našega stanja. Nu mi ne zadržavamo, jer se nadamo u pravdu božju i u našu dobru i poštnu stvar.

Zanimiv događaj na željeznici Poreč-Trst. Dne 4. o. mj. krenuo je pun željeznički vlak iz Poreča put Trsta. Nu već nedaleko one postaje slao je stroj sve to lienije voziti; sve što dalje, išao je teže te se je privukao jedva do najbliže postaje, gdje vlakovodja iznenadio putnike ugodnom vjesti, da se ne može napried jer da je stroj pokvaren, te da gg. putnici mogu tražiti drugo sredstvo za dalnje putovanje. Putnici moradoše izaći i tražiti „druga sredstva“, dočim je vlak sretno dospio sljedećeg dana u Trst.

U jednom njemačkom saljivom listu čitamo često saljive prizore, kako putnici na takozvanih lokalnih željeznica porivaju vlak, jer ne može sam napried, ili kako moraju na putu sjeći drva, jer neima slučajno ugljena, pa ako taj list dozna za ovaj događaj na našoj željeznici, iko znađe, da ga ne prikaže u slici svojim čitateljem!

Skupa vožnja na državnoj željeznici Trst-Poreč. Onomadna smo javili, da je uprava državnih željeznica snizila cijenu za prevoz robe na državnoj željeznici Trst-Poreč. Nu pošto je ostao isti cijenik za prevoz osoba, obratio se zemaljski odbor u Poreču na ravnateljstvo državnih željeznica, da bi i cijenik za prevoz osoba na istoj željeznici snizilo. Do toga mora napokon doći, jer su sadašnje cijene tako visoke, da se radi toga željeznicom vrlo malo obćinstva vozi. Tako plaća sada za vožnju izmedju Trsta i Poreča u III. razredu kruna 6 50, dočim se plaća na parobrodu za istu vožnju samo 1 krunu.

Hrvatska Čitaonica u sv. Lovreć-Parenatičkom držati će glavnu skupštinu u nedjelju dne 18. t. mj. u 9 sati prije podne i to sa sljedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Izvišće tajnika;
3. Izvišće blagajnika;
4. Izbor nove uprave.

Sve članove se uljudno pozivlje, da dodju na vrijeme na skupštinu. — Odbor.

Lošinjski kotar:

Medju Talijani. Negdje prošle godine javili smo, kako je ludo došlo do spora u talijanskom (?) obćinskom zastupstvu u Osoru izmedju tamošnjeg načelnika Salate i obćinskog liečnika dr. Depanghera. Taj spor bijaše nakon međusobnog natezanja po novinah ipak poravnani. Sada doznajemo, da je opet nastao u onom zastupstvu spor, i to izmedju rečenog liečnika i jednog diela zastupstva, kojemu dielu je opet na čelu rečeni Salata. Ovaj dio zastupstva odkazao je naime liečniku službu dočim se je drugi dio tomu protivio; prvi dio je na zadnjoj sjednici pobedio. Nebi li nas koji od tamošnjih prijatelja o tom talijanskom sporu pobliže izvišatio?

Šilo — na otoku Krka. Od tamo nam pišu 1. o. mj.: Boraveć dulje vremena u susjednoj Crkvicevi, pošao bila često sa prijatelji u ubavo mjestance Šilo na otoku Krku, da se tamo pozabavimo ili razvedrimo. Svaki put smo zalili, što neimaju tamo čime gosta valjano podvoriti i što se niko nebrine, da bude ono mjesto tuđincu ili gostu pristupačno i ugodno.

Čim stupiš iz ladje na obalu, tuj neznaš kamo da stupiš, jer neima puta stazina, kao da tuda narod nikada neprolazi. U malenom selu od nekoliko kmetkih kuća nalazi se priprosta krčma, koja je preskromna i za domaće ljude, a kamo li nebi bila za tuđince ili goste, koji imadu većih zahtjeva. Ako dodješ tamo, valja da

ostaneš izvan krčme, jer si bar na dobrom zraku, u koliko ga neokužuju kotci, u kojih goje seljaci svoje blago, što na žalost biva često.

Za ovo mjestance moralo bi se nešto učiniti, da bude tamo boravak gostova ugodniji i da se tim onim dobrim ljudem pomogne. Valjalo bi tamo sagraditi pristojnu kućicu za goste, koji tamo dolaze; zatim komad puta, pak nasaditi stabala za hlad itd. Da je tamo uz to malo kupalište sa par kabina, tada bi stalno tamo pravili gosti iz Crikvenice izlete, kojimi bi se mogli ondašnji stanovnici okoristiti.

U tu svrhu imali bi se složiti bolje stojeći posjednici te provesti navedeno; pa smo stalni, da bi im se trud i trošak izplatio.

Tim bi se pomoglo naim stanovnikom do lagjeg života, a tudjincem pripravilo bi se ondje prikladno mjesto za izlet i za ugodan boravak — čega nema sada nimalo.

Zahvaljujem Vam se, g. uredniče, što ste ovo malo redakta primili u Vaš cijenjeni list te izričtem vruću želju, da bih do godine, kad se vratim u Crikvenicu, našao u Šitu one promjene, koje bi ovom mjestancu bile na čast i korist.

Trst.

Slavjanska čitalnica u Trstu obdržavati će godišnju glavnu skupštinu u petak dne 16. oktobra u 8 i pol sati na večer u vlastitih prostorijah sa sljedećim dnevnim redom: 1. Govor predsjednika. 2. Izvještaj tajnika o društvenom djelovanju tečajem prošle godine. 3. Izvještaj tajnika. 4. Izvještaj pregledaoca računa. 5. Predlozi i upiti. 6. Izbor predsjednika i odbora. 7. Izbor pregledaoca računa. Ova je skupština vrlo važna za onu čitaonicu, jer će se pod novim odborom preseliti mjeseca augusta bud. g. u nove prostorije u „Narodnom Domu“.

Služba sudbenoga pristava IX plativog razreda raspisana je na zemaljskom uredu u Trstu. Propisano podkriepjene molbe sa dokazom o poznavanju zemaljskih jezika, podnesti valja predsjedniku zemaljskoga suda u Trstu. Ta služba raspisana je u jedino spasiteljnom talijanskom jeziku!

Razne primorske viesti.

Imenovanje u političkoj struci. C. k. namjestnik u Trstu imenovan je c. k. porovodne vjezbenike gg. dr. Vilima Baltića u Pazinu i Otona Habera u Puli namjestničkim porovodjicami.

Vinska Učelina u sv. Petru u Šumi. (občina Tinjan). Od lamo nam pišu, da je tamo ove godine dobro urodilo grožđe i da će imati izvrstnu kapljicu vina, osobito crne vrsti. Naš narod u onj poroznoj obćini ostaje uzprkos svim protivničkim navalam čvrst u svojem narodnom osvjedocenju i poštenju, te zaslužuje punim pravom, da ga se naši trgovci s vinom i krčmari sjete prigodom kupovanja vina. Mi moramo svakom prigodom pokazati, da su nam bliži oni, koji ostaju u svakoj prigodi vjerni našoj zastavi i koji se nedadu ni podkupiti ni prestrašiti od narodnih dušana — a takvi su naši dični Supetarci. Poblize viesti o vinu dati će svakomu tamošnji naš velezaslužni župnik i rodoljub velež. g. Liberat Sloković.

Poziv na izvanrednu skupštinu kotarske gospodarske zadruge u Buzetu, koja će se obdržavati u nedjelju dne 18. oktobra 1903. u 10 sati prije podne u Buzetu u obćinskoj zgradi sa sljedećim dnevnim redom:

1. Razpravljanje glede odpisa zemljatina na okužene vinograde;
 2. predlog glede izhodjenja bezkamatnog zajma za obnovu okuženih vinograda;
 3. slučajni predlozi.
- Kotarska gospodarska zadruga u Buzetu, dne 18. oktobra 1903. Predsjednik: **Jakov Dračić v. r.**

Sa zadovoljstvom primamo doznajanja. U 39. broju našega lista oduzimali smo u viesti pod naslovom „Sramota“, što je dvojica trgovaca iz Siska poslala u buzetsku obćinu njemačkih okružnica. Ti trgovci (imena izpušamo i sada kao što smo je izpustili u prvoj viesti) pišu nam i opravdavaju se tim, što je nesmotrenom pogriješkom nekog vjezbenika došlo njemačkih okružnica u kuvertu namijenjene našim trgovcem i drugim osobam u Istri. Mi primamo sa zadovoljstvom na znanje ovo opravdanje, i to tim radje, što nas rečena gg. trgovci uvjeravaju, da su uvijek bili i da jesu na popristu čiste hrvatske stvari.

Društvene viesti.

Hrv. djačko pripomoćno društvo u Pazinu obdržavalo je svoju redovitu glavnu skupštinu dne 1. t. m. Prisustvovali su istoj među ostalimi takodjer zastupnici naroda gg. Vjekoslav Spincić, dr. M. Laginja i Matko Mandić.

Predsjednik dr. D. Trinajstić sjeti se umrlih utemeljiteljnih članova Orbanica Josipa, prošla u Pazinu, Trudena Miholja, veletržca u Trstu i Velčića popa Ivana, župe-upravitelja u Beletju, a za tim podao je izvješće o djelovanju i stanju društva.

Polag toga izvješća imalo je društvo prihoda od članarine i darova ukupno K 13.448-62, a za upravne god. 1901./2. K 14.933-02, dakle za K 1484-40 manje.

Od gornjeg prinosa otpada na:

1. Istru K 11.910-97, upr. g. 1901./2. K 11.274-16.
2. Hrvatsku K 1421-20, upr. g. 1901./2. K 1976-12.
3. Trst K 958-60, upr. god. 1901./2. K 1034-11.
4. Ine krajeve K 157-45, upr. god. 1901./2. K 648-63.

Podpora bilo je dano 103 učenicom sa K 14.271-07, a za knjige dane na uporabu siromašnim djakom potrošilo se K 1084-90.

Da doskoči društvenim potrebam, morao je odbor uzeti zajam od zasobnika u iznosu K 2108-98.

Od pripomaganih djaka bilo je 85 Hrvata, a 18 Slovenaca, i to po stalnom obitavalistu i sudbenim kotarima iz Pazina 32, Buzeta 17, Kopra 10, Voloskog 9, Motovna 9, Trsta i okolice 8, Pule 5, Krka 4, Labina 2, Lošinja 1, Podgrada 1, Poreča 1, Vodnjana 1.

Ove se godine upisalo u gimnaziju ukupno 179 djaka, i to u I. razred 43, u II. 35, u III. 31, u IV. 30, a u V. 40.

Društvo su darovali svoje publikacije „Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu“ i „Hrv. pedagogični književni zbor u Zagrebu“, a razne knjige ravnateljstvo bisk. dječackog sjemeništa u Osijeku i gosp. Gašo Vac, kr. kot. šumar u Gazini. Klub „Istra“ iz Zagreba darovao je društvu 10 glazbala za podpuni tamburaški zbor, potrebne stalke i raznih kajda, a gosp. Salvator Karabaić, učenik VIII. gimn. razr. na Sušaku 85, leдача.

Svi ti darovi bili su predani na uporabu gimnazije za sve vrijeme, dok bude kod iste hrvatski jezik nastavnim.

Skupština je bez prigovora odobrila izvješće i obračun. Društveno će izvješće bit posebice tiskano i razaslano, a mi nedajim preporučujemo što življe našim prijateljem, da se često sjete ovog velevažnog našeg prosvjetnog društva, te mu omogućie provadjanje njegovih plemenitih svrha.

Skupština „Bratovščine hrvatskih ljudi“ u Istri obdržava se danas u Kastvu. Izviješće o njoj donieti ćemo kao obićno naknadno. „Bratovščina“ je ne samo jedno od najstarijih naših dobrotvornih društava, nego jedno izmedju najvrednijih narodne podpore, jer podupire već dugi niz godina našu mladež srednjih i visokih školah.

Mnogi naš mladić uživao je njezinu podporu, mnogi od njih je svršio nauke njezinom podporom, ali ih je na žalost

malu, koji bi se danas sjećali svoje dobrotvornice.

Znamo i sami, da se čine mnogim kasnije nadošla narodna društva, kao što je „Ciril i Metod“, „Djačko podporno društvo“ u Pazinu itd. potrebitija nego li je „Bratovščina“, ali ni nju nesmijemo zanemariti, jer je i ona naša, jer ima i ona vrlo plemenitu svrhu. Sjetite se dakle, rodoljubi, naše „Bratovščine“ bar sada nakon njezine glavne skupštine.

Knjige draž. sv. Jeronima. Uprava oaoq toli zaslužnog našeg društva, razaslije svojim članovom ovogodišnje knjige, koje ne zasostaju ni po broju ni po sadržaju dosadašnjim izdanjem toga toli potrebnoga nam društva. Osim svakogodišnjeg koledara „Danica“, dobiti će članovi još sljedeće knjige: Kosmak „Slike iz svakdanjeg života“ (dio drugi). Franjo Kuralt „Pivničarstvo“ (drugo izdanje). Toma Kempenac „Nasljeduj Krista“, prevo dr. Bosanac. Ovogodišnju „Danicu“ ukrasile zabavno-poučnimi članci vrstni hrvatski pisci kao V. Gjurin, dr. Bosanac, Milutin Majer, Medved, Senoa, Šafran, Rišig, Hirc, Klarić, Malinarić itd. Preporučamo toplo sve ove knjige.

Književne viesti.

Straza, roman iz pučkoga života. Poljski napisao Boleslav Prus. Prevo Josip Matlica. Ciena K 1'80; poštom K 2. — Zagreb, naklada i tisak „Dioničke tiskare“ Našim čitateljem, osobito našoj mladeži, preporučamo toplo ovo djelo poljskoga romanopisca, koji crta vjerno u „Strazi“ borbu Poljaka, koji nastoje preprečiti navalu tudjinaca, osobito Njemaca na poljsku narodnost. Ovo je djelo u poljskoj literaturi najbolje djelo iz pučkoga života.

Hrvatski zastupnici iz Dalmacije i Istre u Beču povodom pokreta 1903. u Banovini. Hrvatska knjižarnica u Zadru izdala je tiskom Ive pl. Hreljanovića tableaux slika svih onih hrvatskih narodnih zastupnika iz Dalmacije, Trsta (Gorup i dr. Rybar) te Istre (prof. Spincić i dr. D. Trinajstić), koji bijahu u Beču prigodom buranih odnošaja u Hrvatskoj, da izmole audienciju kod Njeg. Veličanstva. Tableaux je liepo razredjen te će biti pravi ures svakog stana. Ciena mu je 1 krunu 20 h. Naručbe prima „Hrvatska knjižarnica u Zadru“. — Preporučamo ju toplo hrvatsko-stovenskim rodoljubom.

Ista knjižnica je izdala skladbu za glasovir „Proletni jahor“ od gosp. Josip Hatze sa riečima raznih pjesama dr. Harambasića, Nikolića te Katalinić-Jeretova. Ciena 3 kruna. Naručbe izravno njoj.

Borba Hrvata s Turcima za Petrinju. Napisao dr. Rudolf Horvat, kr. profesor u Petrinji. Tiskara Drag. Benka 1903. Ciena 1 kruna. Tako je naslov brošuri 112 str., koju toplo preporučamo hrvatskoj publici

Uputa u englezkom jeziku. Namijenjeno onima, koji neznaju englezki čitati. Sa riečnikom kao i svim najpotrebitijim pravilama za putnike u Americi. Izdavaatelj Dragomir Malović. Trst. Trg N. Tomaseo 1. Ciena 1 kruna. Štamparija konsorcija lista „Edinost“ u Trstu. Preporučamo ju onim, koji misle u Americu.

Onofrius Kopriva (August Senoa). Čudnovita dveh kaputov zmešaraja. — U Zagrebu, naklada i tisak dioničke tiskare 1903. — Ciena 40 filira, poštom 50 f.

Talijanski pisac o Hrvatih. Iz Milana piše nam odlični talijanski pisac i profesor g. Luigi Pavia, da će za koji dan izati njegovo djelo o Hrvatih pod naslovom: „Croazia ed Ungheria nella lotta fra dritto e sospetismo“ (Hrvatska i Ugarska u borbi medju pravom i nasijem). Gosp. profesor Pavia objelodanio je za posljednjih dogodaja u Hrvatskoj vrlo krasnih članaka u talijanskim novinah, a u prilog pravedne hrvatske stvari. Ti članci bijahu kasnije prevedeni i priobćeni u zadržskom „Nar.

Listu“, u Iršćanskom „Jadrano“, u zagrebačkom „Hrvatskom Pravu“ itd., te su se o njima vrlo povoljno i zahvalno izjavili hrvatski neodvisni listovi.

Svaki iziskac te knjige stojiat će jednu talijansku lira ili 95 para. Tko ju želi imati, neka se obrati dopisnicom na samoga pisca u Milan (15 Via Maddalena) ili na našeg glavnog suradnika M. Mandića u Trst.

Preporučamo toplo to djelo odličnog pisca, pravednog i prijaznog nam Talijana.

Gospodarska Sveza za Istru,

registrana zadruga na ograničeno jamčenje u Poli.

Pristupili nadalje u Gospodarsku Svezu: 36. Konsumno društvo u Puli-Sijane. Uplatile nadalje pristupninu i jedan zadržni dio u Gospodarsku Svezu: Konsumno društvo u Puli-Sijana.

Dopisnica uprave.

U ime predplate priposlase do 14. oktobra t. g., i to:

Do 31. decembra 1903.

Perković Raponja, Smoljani. Kiofanda Vaclav, Sv. Matej. Prenc Martin, Sv. Ivanac. Cercle du Canal de Suez (do 30./6./1904). Sebesta Antun, Cere. Rubinić Josip, Mošćenice (2 broja). Schrott dr. Ferdo, Beč. Peršić Andre, Poljane (3 broja). Brajnović Petar, Rovinjsko selo. Petrović Mate, Glavotok, Viskovik Vjekoslav, Barban (i za Marić Sima Paljuh). Vojak Ivan, Medulin. Sloković Josip, Gračisce. Sokolić Gaudencij, Nerezine. Mandić dr. Šime, Beč (do 31./3./1904.). Marčić Vinko, Mošćenice. Velčić Ivan, Mošćenice. Dmičić Jakov, Vrbnik. Rajčić Ante, Litanjan. Rosanda Luka, Vinkurad. Rubeša Fran, Zamet. Juričić Josip, Zamet. Ruscac Ante, Rusci. Stefančić Fran, Lindar. Schlosser Blaž, Lovrečica. Arman Matko, Grizljan (do 30./4./1904.). Hrvatska Čitalnica, Brinje. Lucić Aleksij, Kastav. Baničić Mate, Kanfanar. Uravić Niko, Šivan. Rubeša Mate, Pula. Babić Andre, Pula.

Do 30. junija 1903.:

Čamčić Ante, Poronjan.

Na oglas „Kapljice sv. Marka“ gornjogradske ljekarne u Zagrebu, upozorjemo ovim cijenjenim čitatelje „Naše Sloge“ preporučujući nabavu onim, kojim to zdravstveni razlozi zahtjevaju. Upozorjemo čitatelje na oglas Jurišićeve ljekarne u Pakracu.

Razni prinosi.

Djačkomu pripomoćnomu društvu u Pazinu darovase preko naše uprave:

U kranjskom saboru radi pjevanja bodulskih pjesama sabrano K 4-20 Na račun ove god. izkazanih K 354-— Sreukupno K 358-20

Razne viesti.

Odkriće spomenika dr. A. Starčevića. U nedjelju je otkriven na groblju u Šestinih, nedaleko Zagreba, vrlo svečanim načinom nadgrobni spomenik utemelitelju stranke prava i mnogogodišnjemu njezinomu vodji blagopokojnomu dr. Anti Starčeviću. Spomenik keradio je vrlo krasno naš odlični umjetnik g. Ivan Rendić.

Novinarski sastanak u Zagrebu. U subotu sastalo se — kako pišu zagrebački listovi — u uredničtvu „Obzora“ preko 60 narodnih i naprednih novinara, koji su viećali subotu na večer i u nedjelju o poznatijh jur točkah postavljenog si programa.

Izabran bijaše medju ostalim odbor, koji će izraditi pravila za strukovno udruženje novinara u Hrvatskoj i sazvati konstituiraću skupštinu.

Na sastanak stiglo je više brzozajvnih i pismih nih pozdrava; medju timi i jedan iz Pazina od g. dr. Červara.

500 vagana pokvarena kukuruza. Neki dan dovezao na Rieku englezki parobrod „Morgat“ 500 vagana kukuruza za koj se je ustanovilo, da je pokvaren.

13.484 izseljenika. Ljubljanski listovi priobćuju, da se je od 1. jenara do 6. oktobra 1903 preko Ljubljane izselilo u Americu 13.484 stanovnika iz Hrvatske i Slavonije.

Izpit za makinistu položio je pred povjerenstvom e. k. obrtničke škole u Trstu g. Dane Mikulić iz Drage u hrvatskom primorju.

Ciena petroleja. Iz Beča javljaju, da su se trgovci dogovorili, da će povisiti cieniu petroleja i to 2½, krune po velikom kvintalu.

Štrajk liečnika na Rieci. Pomoćni liečnici u javnoj bolnici na Rieci zapuštise svoja mjesta, jer da su loše plaćeni, da se slabo s njima postupa i jer da je uprava bolnice razpisala tri mjesta pomoćnih liečnika, a nije o tom obavijestila one, koji su sada u toj službi.

Dogovori između parobrodarskih društva. Doznajemo iz pouzdana izvora, da su stupila dalmatinska parobrodarska društva u dogovor sa tešćanskim Lloydom i sa ugarsko-hrvatskim parobrodarskim društvom na Rieci, radi uređenja parobrodarske plovitbe uzduž dalmatinske obale.

10 milijuna lira za potalijančevje Hrvata i Slovenaca. U talijanskim listovima čitamo, da je poznato društvo „Dante Alighieri“ odlučilo podići kod raznih talijanskih novčanih zavoda zajam od 10 milijuna lira, koje kani upotrijebiti za svoje društvene svrhe: za potalijančevanje. Da će najviše od toga novca dobiti „Legna Nationale“, o tom nema dvojbe, ko što nema dvojbe, da će sada „Legine“ škole i dječji vrtovi njezini rasti, kao gljive posle kiše po slovenskim občinama u Primorju i u Dalmaciji. Svakako bi bilo pametnije, da talijanska gospoda kupa za taj novac palente svojim zemljakom, koji si sada moraju zasluživati kruh u inozemstvu, a na štetu domaćeg pučanstva.

Promjene na biskupski stolici u Primorju. Po novinarskoj dužnosti bilježimo sličecu viest o promjeni na biskupskoj stolici u Poreču, prepustajući odgovornost onima, koji ju prvi u svijet turise. Preč. g. dr. Faidutti, proš stolnoga kapla u Gorici i zemaljski zastupnik tamo, imao bi postati pomoćnim biskupom u Trentu, jer je tamošnjeg kuez biskup presvj. g. Vallusi nemaćan zbog teške bolesti. Druga viest glasi, da će u Trent porečko-puljski biskup presvj. g. Flapp, a na njegovo mjesto da će doći proš Faidutti. Prošt Faidutti je vrlo obiljubljena osoba na e. k. namjestništvu u Trstu, te ga čeka bez dvojbe prije ili kasnije koje od biskupskih stolica.

Tegobe hrv. novinstva. Gospički „Hrvat“ nastupa desetogodišnjicu svoga obstanaka. Osvrćući se na svoj rad, kaže među drugim: „Mi predobro znamo mene „Hrvata“. „Hrvat“ bi morao biti i ogledalo i redovit glasnik ovog kraja od Kapele do Velebita, od mora k Bugu do Senja, i od onud na Unu i naše staro Bišće u nekadanjoj turskoj Hrvatskoj. Ali ipak to nije! Zasto nije? Za to, jer nije ljudi toliko na radu, koliko na rieči, nije toliko pisućih koliko savjetujućih, nije toliko pomagača, koliko vikaca. A oni, koji su najbliži radnici „Hrvatu“, ne mogu kraj najbolje volje dospjeti u svaki kraj, da tu vide, čuju, prisluškuju potrebam naroda.

Ali iz svakoga kraja mogao bi se javiti iskren prijatelj naroda, te učini i napisati koju. Tako bi list bio upućen o svomu i o svakom mjestu. Tako bi bolje zadaću svoju izpunjavao. Više glava više znade, više očiju dalje vidi“.

Uvoz talijanskog vina. Austro-ugarski konzulat u Bari javlja, da se onamo nadaju, da će, uza svu sušu što je ove godine naniela šteto vinogradarima, ipak osobito što se tiče izvova vina za križanje u austro-ugarsku monarhiju, moći radi ploda mladih loza, što su došle na tek, računati na lanjsku.

Za cieniu grozđa i masta ove jesetve još se neznaju, a pošto će ove godine početi trgovanje 8 do 14 dana kasnije, i za cieniu će se doznati nešto kasnije. Iz bliže

okolice austro-ugarskog konzulata u Bari izvezeno je u augu-tu ove godine 4889 q. u monarhiju. Od vina izvezenog u augustu o. g. bilo je 4620 q. bijelog, a 278 crnog.

Pomoć iz Amerike od hrvatsko braće. Zagrebački listovi javljaju, da je hrvatska naselbina u mjestu Uguni u južnoj Americi, koja se sastoji iz samih dalmatinskih Hrvata, poslala unesrećenim hrvatskim obiteljim povodom proljetosnih događaja novčanu pripomoć. Novac je, u iznosu od K 740-17, poslan na nar. zast. dr. Milu Starčevića; da razdieli među najpotrebnije. Dotičnik je primljeni novac poslao ljubrežkom župniku Janku Boškaju, da ga ovaj razdieli u ljubrežkom kotaru. I opet liepi primjer naše braće Hrvata u Americi. Uz novac je stiglo, i popratno pismo, koje na žalost — veli „Hrv. Pravo“ — ne možemo ni u izvadku prihvatiti.

Prva enciklika pape Pija X. Dne 3. o. mj. izašla je prva enciklika novoga pape Pija X. U toj se enciklici sv. Otac sjeća svoga izbora, za koji veli da se nije čulio sposobnim, jer mu je valjalo zasjesti na ono stolicu, na kojoj je tako dugo sv. erktom toli mudro upravljao njegov predstastnik. Izbora se sv. Otac plašio i sada, jer je crkva u teškoj položaju. No podao se volji hožjoj i oslanjajući se na pomoć božju, nema drugog programa nego da sve u Kristu uspostavi tako, te Krist bude sve i u svemu. Ljudima, koji bi možda tražili kakove namjere, za svoje svrhe u njezinoj duši, odvraća sv. Otac, da drugo ne želi, da bude, nego sloga božji. U pomoć svome radu poziva pape biskupe, katoličko društvo, obitelji. Rieču sre prave katolike. Ako se sve ponovno uredi u Kristu, u svijetu bit će sre drukčije, bolje — a spoznat će se i to, da i crkva mora biti podpuna i sasvim slobodna. Tražeti tu slobodu Crkvi, ne čuva papa samo crkvena prava, nego je time i za obće dobro i sigurnost naroda. Na koncu završuje Pio X. s papinskim blagoslovom.

Medović kod svetog oca pape. Javljeno nam je brzojavno iz Rima, da poznati hrvatski slikar Celestin Medović, koji je prije više dana zamolio audijenciju kod svetog oca pape, ne samo od svetoga oca primljen, već da mu je isti blagohotno i milostivo dozvolio izraditi njegov portret. Sveti otac hio je tim hrvatskom narodu i svim Slavenima posebnu ljubav izkazati. Njegova svetost sjedila je našim slikaru umjetniku Hrvatu, te je s njim najljubeznije i najsrdačnije razgovarala. Celestin Medović već je dogotovio svoju sliku, pa kad ju je pokazao svetom ocu, izrazila je njegova svetost svoje najveće zadovoljstvo i svoje priznanje. Reprodukciju te slike izdati će nakladna tiskara Antuna Scholza u Zagrebu, koja preuzima predbilježbu i naručbe. Nadamo se, da će rodoljubni hrvatski i slovenski svijet radostno čuti ovu viest i da će radje kupovati slike našega priznatoga i slavjenoga slikara Medovića nego li slike druge, koje potiču od Indjinske ruke i tudjega kista.

Papa Pio X. odgovarao misli jed-nomu kanoniku kao biskup Mantove. Godine 1888. slavio je papa Lav XIII. svoj 50-godišnji svećenički jubilej. Kod jednog ollara crkve sv. Petra strelila su se dva svećenika; jedan je bio kanonik crkve sv. Petra, a drugi je bio jedan talijanski biskup, koji je došao u Rim, da prisustvuje svećanostima jubileja. Kanonik se je spremao da čita sv. misu, samo je morao čekati na svog ministranta; bio je malo nestrpljiv i ogledavao se je, ne bi li opačio tog svog nezarnog ministranta. Biskup je opozio kanonikovu nestrpljivost, te ponudio mu se je kao ministrant. „Ja to ne mogu dovoliti“, rekao je kanonik, „biskup ne može nikako da bude ministrant“. „Zasto ne?“, odgovorio je biskup, „ja znam već ministrirati“. „O tom sam uvjeren, presviatli, ali ja bih bio time, vrlo posliđen!“ „Umirite se, Monsignore, odvratio je biskup, podjite k ollaru i

samo započmite“. Biskup je zatim odmah kleknuo pred stube ollara, a kanoniku nije drugo preostalo već da započne čitati sv. misu. I tako je bilo. Nakon svršene sv. mise kanonik se je zahvalio svome biskupskom ministrantu. Kanonik, koji još živi, zove se Radini-Tedeschi. Ministrant, koji je onda bio biskup u Mantovi, adsj se drugčije zove; on je — Pio X.

Talijanski djaci prott Austriju. Prošli mjesec obdržavali su talijanski sve učilštni djaci iz Italije te iz naših južnih pokrajina (Trsta, Istre, Gorice, Dalmacije itd.) kongres u Vidnu. Sa toga kongresa poslan bijaše načelniku grada Rima sliedeći brzojav: „Djactvo talijanskih svećeništa, združeno vraćim narodnim zagrljajem s neoslobodjenom braćom, šalje vječnom gradu svoj pozdrav sa željom, da Rim vidi ujedinjene sinove Trienta, Venecije, Julije (Istre, Trsta i Gorice) i Dalmacije“.

Na večer su se u kazalištu dijelile razglednice sa slikom zloglasnog Oberdanka, koji je smaknut radi atentata na cara i kralja Frana Josipa I. Pjevali su Garibaldiovu himnu sa uzvikom „dolje sa Austrijom!“

Austrijska vlada poslala je tom prilikom svoje tajne ulohde u Vidim, gdje su ovi pazili na mnogobrojne izletnike iz naših pokrajina, koje vuče sreće više k Italiji nego li k Austriji — premda im je u Austriji sto puta bolje, nego li bi im bilo pod Italijom i akoprem im pušta austrijska vlada, da rade što i kako hoće s našim narodom u Primorju.

Naknadno doznajemo, da će državno odvjetništvo u Trstu postupati proti onim izletnicom, koji su se u Vidnu ponašali kano podanici Viktora Emanuela.

Godišnja skupština zloglasne „Dante Alighieri“ obdržavala se prošli mjesec u Vidnu. Predsjednik Villari iztaknuo je u srom govoru medju ostalim pogibelj, koja prijeti koli Talijanom toli Slavenom na pogriješnih točkah, a ta pogibelj je: navala Niemaca. Nu g. predsjednik nije imao toliko odvaznosti, da bi bio savjetovao svojim pristasaš na rečenih točkah, da se slože sa Slaveni proti zajedničkoj im pogibelji, jer znade, da će se oni složiti s djavlom u paklu pred mrzku im Slavenom. Na skupštini zastupao je talijansku vladu podložnik ministarstva nutarnjih posala Tanamo, koji je skupštinarom donio tople pozdrave svoje vlade.

Predsjednik Villari odklonio je ponovni izbor te bijaše izabran predsjednikom zastupnik Luigi Rava. Ujedno bijaše zaključeno, da se središaja uprava društva prenese u Rim.

U odbor bijaše izabran i predsjednik središaje lože slobodnih zidara u Rimu židov Nathan, koji je imao i na skupštini glavnu rieč. Tim su izborom članovi „Dante Alighieri“ pokazali, da je njihovo društvo slobodno zidarstvo, što se je već i do sada znalo. Ovo društvo pruža podporu zloretnoj „Legna Nazionale“, a pošto podupire ovo društvo u naših stranah talijanske bogoslove u Gorici, Trentu itd. to se može mirne duše utvrditi, da talijanski slobodni zidari uzgajaju talijansko svećenstvo u Primorju.

Neobitni doživljaji Maks. Gorki-a. Jedan između najodličnijih ruskih pisaca, koji se je iztaknuo posljednjih godina, jest bez dvojbe Maksim Gorki. Taj glasoviti ruski pisac opisuje sam svoj život i svoje doživljaje od g. 1878. do g. 1892 ovako: G. 1878. stupio sam kao naučnik kod jednog postolara, g. 1879. bio sam naučnik kod jednog risača, g. 1880. služio sam kao kuharstvo pomoćnik na jednom parobrodju, g. 1883. radio sam kod jednog perecarar, g. 1884. bio sam trionoša, g. 1885. bio sam pekar u jednoj pekarni, g. 1886. bio sam pjevač u jednom malom opernom društvu, g. 1887. prodavao sam jabuke, g. 1889. pokušao sam se ubiti, ali mi nije pošlo za rukom, g. 1889. bio sam željeznički stražar, g. 1890. upravljao

sam s jednom skladištem trgovine pri jednom željezničkom kolodvoru, g. 1890. stupio sam kao pisar u službu kod jednog odvjetnika, g. 1891. proputovao sam čitavu Rusiju i radio sam u solanama, g. 1892. bio sam radnik u jednoj željezničkoj strojarnici, g. 1892. ugledala je svjetlo moja prva pripovjedka“. Od tada je ime Maksima Gorki-a poznato po čitavom svijetu.

Izseljeniel, ne dajte so varati. U zagrebačkih listovih čitamo, da je tamošaja trgovačka komora upozorena iz Bremena, kako su često hrvatski putnici Zrve bezdušnih ljudi. Patujućii u Ameriku preko Bremena namien se hrvatskim ljudim ponajviše na željezničkih postajah tobožnji mjenjajući tudjega novca, koji im izmjenjuju novce, izvarajući ih pri tom do zla Boga, tako da su mnogi prisiljeni osstatii zbog nestašice novaca u Bremenu. Tu dakako valja o svom trošku živjeti, dokle opet novac od kuće ili Amerike ne sligne, što traje mnogo puta više nedjelja. Takove se varalice usuljaju u vagonne ili love naša ljude na postajah ponajviše u Egeru (Chebu), Bodenbachu i Leipzigu. Tim se povodom upozorjuju hrvatski putnici na te nepodobšline i daje im se savjet, da putem nikako ne mienjaju novaca, već došavši u Bremen, da to obave u kojoj od solidnih mjenjačnica, kojih se nastana može lasno doznati kroz poslovnicu Misalorovu, koja posreduje putovanje naših ljudi u Ameriku.

Kako nam valja živiti? Hoditi valja po dva sata na dan. Spavati 7 sati po noći. Ustati čini se prebudimo. Raditi čini ustanemo. Uživati hranu umjereno, što želudac zahtjeva i jesti polahko. Piti samo kad se je žedno. Govoriti samo polovicu onoga, što se misli i to samo kad treba. Pisati samo ono, što se može i podpisati. Učiniti samo ono, što se može i pripoviedati. Nesmije se zaboraviti, da drugi paze na nas, a mi da nesmjemo gledati na druge. Novac treba činiti samo onoliko, koliko vrijedi; novac je izvrstan sluga, ali loš gospodar.

Cricee o papi plu X. Papa Pio X. neprijatelj je svake suvišnosti koliko u životu, toliko i u pismenom obćenju. Prije nekoliko dana predložio mu je nekog karđinala Mery del Val spis na nekog karđinala, sastavljen u pravom birokratskom stilu. Papa začudjeno prevrne artiju i reče: „Prčivise crnila; monsignore, previše riečih. Mi ljubimo jednostavnost. Priobčite vi njegovoj uzoritosti samo naše odredbe i dalje ništa. Kratak i jasan nek bude naš govor!“ Pol sata kasnije podpisao je Pio isto pismo, ali sastavljeno u kratko i četverini stranice. — Papa živi sasma jednostavno. Medju ostalim zabranio je sebi nositi na stol zlatno posudje Lava XIII. Obična jela, osobito juliu od riže, vrlo rado jede. — Prošlog tjedna saznano je Papa od mons. Bressana, svog tajnog savjetnika, da su neke redovničke sešire poklonile njegovim sestram vrlo liepe sešire s koprenami. On je nalozio, da se seširi s mjesta vrata, pošto da njegove sešire nikad do sad nisu imale na glavi sešira, pa im ne treba ni sada, kad im brat postao papom. — Od nekoliko dana trpi papa od ulogah u desnoj nozi, pa kako su boli bile jake, to mu savjetovaše, da se pozove njegov tjelesni liečnik Lapponi sa svog ljetovalista u Macerati, koji mu je naredio da posve miruje. Za vrieće papine boljetice posjetila je kei njegove seštre papinski dvorac u Castelgandolfo, što se dražestno uzidze nad Albinkim jezerom. Mlada djevojka pripoviedala je nakon svog povratka tako odoševljeno o svom izletu, da je papa dao u tom dvorcu urediti nekoliko sobah za stalni boravak svojim sestram i nećakinjii. Mnogi se pri tom nadaju, da će tako i sam Pio X. izaći iz Vatikana, nu potrajat će još dugo vremena, dok izađe iz svog spravišta papinski dvorski željeznički vagon, kojim je nekad Pio IX. putovao u Napulj.

Nastavak u prilogu.